

A MAJOROK, PUSZTÁK MAI LISTÁJA

1. *Agymajor*: Jó név, de alig tudunk róla többet...

2. *Aklimajor(-puszta)*: Talán nem túlzás, ha korunk majorjainak „Zrínyi Ilonajaként” tekintünk Vajda Eszterre, Akli hős védőjére... Igazán megérdemli! 2010 nyarán különös találkozót szerveztek a Zirc melletti Aklimajorban: „Földkelte” volt a címe, és természetvédők szervezték azért, hogy felhívják a figyelmet a Föld megmentésének szükségességére, a természet védelmére, s egyúttal segítsék Vajda Esztert és kicsiny családját, akik egyedül próbálják Aklimajor páratlan barokk építészeti értékeit megmenteni. A major azelőtt a zirci cisztercita apátság majorja volt, és eleve úgy építették, hogy erődítményül is szolgálhasson. Az utóbbi ötven évben, de különösen az utóbbi húsz évben azonban veszedelmesen pusztulásnak indult a major. A vállalkozó kedvű bölcész fiatalasszony néhány évvel ezelőtt kezdett hozzá, hogy némi állami segítséggel és önkéntesek bevonásával (ezek voltunk mi is, többek között) megmentse a nemzeti kincsnek számító épületegyüttest. Elképesztő, sőt kifejezetten életveszélyes helyzetek álltak elő, amikor – különösen hóviharak idején – tomboltak az elemek, s csak tűzoltók segítségével voltak képesek legalább az életveszélyt elhárítani. Azt tervezik lelkes környezetvédők és különösen külföldi szakértők bevonásával, hogy öko-bio farmot hozzanak létre, s ha lehet, újra visszacsábítsák az egykori majoriakat, vegyenek ők is részt a major megmentésében, s legyenek segítségükre az ide érkező látogatóknak, akiket a falusi turizmus lehetősége remélhetőleg minél nagyobb számban idevonoz majd. Az összes majort figyelembe véve a Bakonyalján és a Bakonyban (de talán még az országbán is) sehol nem tapasztalható akkora – reményt keltő – lelkesedés, mint itt. Reméljük, nem csak külföldieket, hanem immár magyar önkénteseket is mennél nagyobb számban ide lehet majd csábítani. A profi, „iparos” mezőgazdászok, technokraták „természetesen” teljes agryémnek, veszélyes dilettantizmusnak tartják az aklimajori próbálkozásokat. Majd az idő eldönti...

3. *Asszonfa* (hivatalos neve: *Asszonyfapuszta*): Valamikor a családunk sokat és nagy szeretettel emle-

getett legendás „físzke” volt, s valahogy én mindig a frissen fejt tej illatát éreztem a neve hallatán...

Hát hogyne, hiszen „asszonfai” lányok voltak az én szeretett dajkáim, a drága Hencz lányok, akiknek ajkáról soha nem fogyott el a mosoly, bár szegény édesapjuk ott maradt a Don-kanyarban. Aztán mára már a major is elárvult, maradt egy magtár, meg néhány romos épület...

4. *Attya* (-puszta, -major): Pápa mellett lelkes lovasemberek, hagyományőrzők tanyája.

5. *Bánhalma* (-puszta, -major)

6. *Cigámmajor* (-puszta) (*Cigánymajor*): lehet, hogy csak gúnynév (?).

7. *Cuha* (-puszta, -major): folyónév is egyúttal, Zirc mellett. Továbbá *Sánta Ferenc Húsz óra* című korszakos regényének és a belőle készült remek filmnek egyik emlékezetes szereplője, korunk Tiborca, Csókos Cuha András, aki sokunk számára emlékezetessé tette a Cuha nevet. Amúgy a major Járóháza mellett volt, amíg volt, ma már sajnos, nyoma sincs.

8. *Csárda* (-puszta): lásd Kisdém(puszta)!

9. *Dijós* (-puszta, -major) (*Diós*): lásd földrajzi köznevek!

10. *Dörzemín* (-puszta, -major) (*Dörzemény*): Pápához tartozik, néhány épület maradt.

11. *Emilháza* (-puszta, -major)

12. *Francia* (*Franciaavágás*): a major-elithez tartozik, fűrészüzeme (gatter), faszénkészítő telepe van. Vasútvonalát (Pápa – Kisbér – Tatabánya) megszüntették, de tervezik az újraindítását. Valamikor a hatvanas – hetvenes évekig remek kisvasút vezetett innen a Bakonyba. Kastélya is van, viszonylag tűrhető állapotban.

13. *Gerencepuszta*

14. *Gerencsér* (-puszta, -major)

15. *Gic*: ma már falu!!!

16. *Góré* (-puszta, -major)

17. *Gyula* (-puszta, -major): A pápai tangazdaság („Tangi”) egykori „segédmajorja”.

18. *Hathalom* (-puszta): Ha azt mondjuk, Kisdém, akkor Kossuth, ha azt mondjuk, Hathalom, akkor Jókai, pontosabban Jókay, méginkább Jókay-Iház Miklós, akinek a személyében az utolsó hathalmi

földesurat tisztelhetjük. Apám nála szolgált 1941-42-ben, mint lovász. Az uraság nem akárki volt, a nagy mesemondó *Jókai Mór* közeli rokona, illetve *Ihász Dániel* testvérének fogadott gyermeke. *Ihász Dániel* pedig *Kossuth Apánk* legközelebbi bizalmas barátja és személyi titkára volt.

19. *Hejter* (-puszta, -major): Kisdémhez tartozott, eleinte kísérleti gazdaság volt, később fácántelep és vadász vendégház lett belőle.

20. *Hidegvölgy* (Hidegvölgy)

21. *Hódoska* (-puszta, -major ...volt): ma már Pápa belterülete.

22. *Huszári* (Huszárokélpuszta, -major): Nagyszerű panzió és vadász vendégfogadó hely. Franciával kapcsolatban már korábban volt róla szó.

23. *Ihási: ma már falu!!!*: (1849-ben a szabadságharc utolsó csatái egyikének a színhelye.)

24. *Jánosmajor*

25. *Járföd* (Járföld): A Bakonyban, Bakonyjákó környékén található, rögtön az út mellett, gyakran össze szokták téveszteni az én szegény fölnevelő majorommal, Járóházával.

26. *Járó* (Járóháza, -puszta, -major): Ebben a majorban laktunk legtovább a szüleimmel. Én 1965-től 1973-ig, de ők még 1993-ig, s én ide jártam haza, hozzájuk.

27. *Kícseg*(-puszta, -major), *Ujmajor* (Újmajor): A „físzek-majorok”, az „utolsó major- mohikánok” egyike, Kisdém, Hathalom és Járóháza mellett. Ikermajorja Francia, almajorja Diós.

28. *Kisborsosgyőr*(-puszta, -major)

29. *Kizsdím* (Kisdém, -puszta, -major): Nickl Mónika is megérdemel itt minden dicséretet. Ahogy Vajda Eszter Aklin, úgy Kisdém gazdaasszonya Kisdémen igyekszik helytállni. A kilencvenes évek elejétől óriási erőfeszítéssel hozták létre azt a hatalmas lovas bázist, ami az országban is ritkaság. Több száz lovat nevelnek itt, fedett lovardájuk is van.

30. *Kistíma* (-puszta, -major)

31. *Mátyusháza* (-puszta, -major)

32. *Pá(l)háza* (Pálháza, -puszta, -major)

33. *Pátelek* (Páltelek, -puszta, -major)

34. *Petend* (Pettend, -puszta, -major)

35. *Podár* (Kis- és Öreg-)

36. *Ponyvád, Asó* (Alsó): Alsóponyvád

Főső (Felső): Felsőponyvád

37. *Pusztagyimót, Asó* (Alsó): Pusztagyimót-Alsómajor

Főső (Felső): Pusztagyimót-Felsőmajor

38. *Putrimajor, -puszta*: Ez tényleg létező major, Zirc mellett...

39. *Répás* (-puszta, -major)

40. *Sajgó* (-major, -puszta): *Sajgódém* (?): Ez a major talán Kisdém rokona lehet, ahol a Dém szó feltehetőleg a Demeter névnek a rövidítése (Kiss Lajos, Ila-Kovacsics).

41. *Sávoli* (-puszta, -major): *Sávoly* (-puszta, -major)

42. *Simaháza*, (-puszta, -major)

43. *Sóspuszta* (-major)

44. *Szímezző* (Szélmező) (-puszta, -major)

45. *Szömavár, Asó* (Alsó): Alsószalmavár

Főső (Felső): Felsőszalmavár

46. *Tangi* (-major): A mezőgazdasági technikum, majd szakközépiskola tangazdasága, amely ma már Pápa város belterülete. 1969-től 1973-ig én magam is ide jártam „beosztásba”, azaz gyakorlatra.

47. *Tetűmajor* (-puszta) (*Tetűmajor*): Lehet, hogy csak gúnynev (lásd Cigánymajor, Putrimajor).

48. *Ujmajor* (lásd Kícseg)

49. *Vatkert* (-puszta, -major) (*Vadkert*)

50. *Vecsen* (-puszta, -major) (*Vecseny*)

51. *Vicse* (-puszta, -major)

52. *Zsigaháza* (Zsigmondháza, -puszta, -major): Korunk hősei, akik a múlt romjain felépítették „Eurázsia legnagyobb tehéntelepét”, ahogy emlegetik..., de ez már inkább TEHÉNGYÁR: lenyűgöző és dermedt is egyben, Guinness – rekord, ahol „semmi líra, kecmec, melléduma: ember, téhen vagy teljesít vagy röpül, nincs mese”: „Hajt az idő gyorsan, rendes útján eljár...”

53. *Zsörk* (inkább faluféle-volt).

Megjegyzés: azokkal a majorokkal, amelyekről semmit nem írtunk, azokkal nagyjából a következő a helyzet: vagy már teljesen eltűntek, s csak még néhány emlékezik rájuk, vagy esetleg csak romok maradtak utánuk, netán néhány épület.